

KEMENES ALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Szerkesztés és Kiadóhatalom:

Binkovec Nándor Könyvnyomdája Czellőmők
12. számú utcán a szellemi részt illető közlemények
birtokosai és szerkesztői szerkesztik.

A facipő.

A háború folyamán mi sok

donszaghoz sok változások fellett hozzászoktunk — és ezek az új változások semmiben sem ártottak meg annak, hogy akik itthonmaradtak, boldogan élvezték ezt az állapotot, és örültek az életnek. A facipő is ezek közé a változtatások közé tartozik. De amint az eddigi változások és új alakulások is mindig szimbolizáltak valamit a háború folyamán, úgy a facipő is szimboluma valaminek.

Voltak már eddig rossz és jó szimbolumok, a kukoricakenyér például egyrészt jó, másrészt rossz szimbolum volt. Szimboluma volt annak, hogy nem voltunk berendezve a háboruban, a

önállóvá tenni. Iparfejlesztési programot kell kidolgoznunk a jövőre nézve és az az iparfejlesztési programunk adja meg a jövő Magyarországnak az alapját és erős fundamentumát. Ha iparilag is erősek, mindenesetre erősebbek leszünk, mint ma vagyunk, akkor meg vagyunk róla győződve, az országot lényegesen fogja pozíció szempontjából, de ellenálló képesség szempontjából is emelni.

A magyar kormány, amely most háboruban mutatta meg valóban, hogy van érzéke az ország szükségletei és érdekei iránt bizonyára foglalkozik már ezzel a problémával. A facipő problémáját csak iparilag fejlett ország tudja megoldani és ilyen problémák egy állam életében igen gyakran és tömege-

meg újra fölbuzduljunk és hogy közhasznú komolyságával karoljuk föl, amellyel a háború kitörésekor kezdtünk szeretni és segíteni.

Ezt a komoly, erkölcsi értezt akkor fejlesztjük ki magunkban, ha sebesülteinket, árvainkat és rokkantjainkat nagybarátságossá és tisztelettel környékezzük és kezeljük. Becsüljük nagyra az irgalmat és a szeretetet és tartjuk magunkat boldognak, hogy népünk szorongatásában, a nagy társadalmi, gazdasági és irgalmassági munkából kivehetjük részünket és áraszuk ki magunkból a tiszteletet.

Erre a belőlünk kiáradó tiszteletre a mi szegény rokkantjainknak van szükségük, mert ez megsegíti őket kiváltképpen nyomorék voltuknak első és ne

mellett ilyen kényszerrendszabállyal kellett segítenünk magunkon, de egyben szimbolizálta azt is, hogy a nagy győzelem, a végleges diadal érdekében tudunk küzdeni és harcolni saját magunkkal is, le tudunk mondani, nélkülözni tudunk.

A facipő most szimbolizál. Azt, hogy a háború valóban gazdasági háború, amelynek során a legmagasabbra kell felfokozni minden gazdasági erőket és technikai készségünket. Az élelmiszerekben — ha rendszerint mesterségesen előidézett — drágaság van is — nem vagyunk fogytán és a központi hatalmak élelmezése teljesen rendben folyik, tehát az entente nemeslelkű kiéhezletési politikája egyszerűségekorra csődöt mondott. De az ipari termékeknel a nyersárukban már bizonyos hiányok mutatkoznak. Ez az azonban, amit pótolni lehet. Ha élelmiszereink volnának elfogyóban, azon nem tudnánk segíteni, vagy legalább is nagyon nehezen, de az ipari termelés akadályain könnyen keresztül kell hogy segíthessük magunkat. És meg is fog történni azért, mert Németországgal és Ausztriával most teljesen egy az érdekünk. De képzeljük el, hogy Magyarország ma egy magva volna, vagy nem volnának mellette erős ipari államok, mit csinálnánk ipari termékeink nélkül.

Ez a szimbolum, amit előtünk facipő rejteget, legyen nagy és fontos tanulság a háború utáni időkre nézve számunkra. Ki kell fejlesztenünk az iparunkat is, mert egyedül a mezőgazdaság nem tud egy országot erőssé,

egyike a könnyebbeknek, de el tudjuk képzelni, hogy még a háború folyamán is, sőt azután is előállhatnak sokkal súlyosabb problémák, amelyeket csak fejlett iparral rendelkező, technikailag is erős állam tud megoldani.

Gondoljunk erre már most, gondoljunk erre akkor, mikor az első facipő felkerül a lábunkra és bizonyos, hogy akkor látni fogjuk, hogy a facipő problémája szimbolizálja a jövő Magyarország, a jövő erős és hatalmas Magyarország problémáját is.

Rokkantjaink.

Kormányunk, államférfiaink, törvényhatóságaink, járásaink vezetőségei, az ország összes püspökei és főpapjai, a jótékony egyesületek élén álló hazafiak és lelkes honleányok, a társadalom mind, mind egyesült erővel és lankadatlan buzgalommal foglalkoznak a háború rokkantjaival. Kifejtik, hogy az itthonmaradottak mivel tartoznak a rokkantoknak és támutatnak saját példájukkal a módra, ahogyan a társadalomnak a rokkant hősökkel szemben viselkednie kell.

„Hitványak volnánk, — írta Prohászka Oszkár dr. székesfehérvári megyéspüspök, — ha most sem tudnánk áldozatra készek lenni s fölületes és léha teremtesek volnánk, ha a segítség és az irgalmat divatnak néznők, amelyre éppen úgy rá lehetne unni másfél év alatt, mint a kalapra.» A léhaságnak és a hitványságnak ez a festett képe is arra ösztönöz, hogy újra

érezzék magukat kevesebbeknek. A magyar katona nem dicsekedik és ha hő volt is, nem pózol dicsőségével, nem mőkarjával, vagy mankójával. Az ilyen embereknek báforításra van szükségük, hogy az utcára is kimenjenek. Másrészt pedig a mi népünk oly naiv és meggondolatlan, kivált a gyermekvilág, hogy könnyen kineveli a hibás embert és nem gondolja meg, hogy az miért lett hibás? Hogy talán éppen apját vagy bátyját védte-övtá s akkor lett nyomorékká. Múltkor beszéltek valaki egy rokkantunk feleségével és kérdezte, hol az ura? Azt felelte az asszony, hogy otthon van, mert szegyel az utcára kimenni, — fél, hogy kinevelik. Hát mondjuk meg a mi rokkantjainknak, hogy ne szégyeljük magukat, mert nem szegyen, hanem dicsőség kíséri őket, — hirdessük, hogy a nemzet akkor becsüli meg önmagát, ha őket becsüli. Hirdetik ezt a templomokban és iskolákban; de hirdessük otthon is; tanítsuk gyermekeinket imigyen: Nézzétek, gyermekek, ezek a falábú emberek a mi megmentőink; ezek azok, akik sokat szenvedtek, meg pedig érettünk szenvedtek s kiknek mi örökké adósai leszünk. Isten áldása legyen rajtuk s szeretetünk és tiszteletünk kísérje őket!»

Czellőmők városának és a czellőmölki járásnak közönsége hazafias lelkeséggel, jó szívének szeretetével karolta föl eddig is a háborús irgalmassági munkát: bizonyára hő rokkantjaink ügyével is jóakarattal és nemes érzélemmel foglalkozik.

H I R E K.

Március 15-dikén magyar nemzeti lobogók hirdették a mi szabadságunk születésnapját. A polgáriskola szünnettel ünnepelte meg, a többi iskola pedig a tanítás keretében adózott a most kétszeresen nagy nap emlékének. Hatvannyolcadik évfordulója van annak a nevezetes napnak, amikor telve volt a nemzet reménnyel és lelkesedéssel. Virágot szórt az aranyos ifjuság, de csakhamar bekövetkezett a katasztrófa. Magunk küzdöttünk akkor a magunk szabad-ágaért; véreztünk, bőrtönbe jutottunk — megjártuk a külváriát... De sok türelem és szenvedés után jött a föltamadás. És ma ismét diadalmasan és vitézül harcolunk nemzeti létünkért és megyünk halálba nemzeti szabadságunkért a művelt nyugat által rendezett veres és iszonyatos világháboruban. Ma is, a szabadság andalító emlékünnepeken apáink, nagyapáink szellemével együtt élve imádkozunk az Őri-tenhez: Áld meg országunkat, mi magyar hazánkat! Vezéreljed jóra a mi királyunkat! Rontsd meg ellenségeinket, akik üldöznek bennünket!

Változások a vasútnál. A szombathelyi útlevelezésnél halafizás folytatásaként ben levő balcsentz-szálói úgykör vezetésével Vollák Gyula I. oszt. ellenőr bizott meg, ki eddig mint Máv. képviselő teljesített szolgálatot. Helyébe Kovács József ellenőr, cseleddőlki oktatón és máv. főnökhelyettes vezettetett ki, ki abasát már el is foglalta. Amennyire örülünk, hogy Kovács ellenőr ritka tudásának megfelelő úgykör kap, annyira fájjaljuk a rendkívül szimpatikus vasutas távozását körünkben, kiből a szombathelyiek egy derék hivataltokot, kitűnő társadalmi viszombati munkát, mi pedig ugyancsak ugyanilyen embert veszünk.

Jubiláló közművelődési egyesület. Az ország területének közel egyharmadát végző áldásos kulturai feladatot a Donamundi Közművelődési Egyesület, mely szerkezett főnállásának első negyedszázados jubileumához. Ebből az alkalomból a Közművelődési Egyesület, melynek elen Rakosi Jenő áll, amely nem egy értékes alkotásra tekinthet vissza, május 21-én Veszpremi tanácsának meghívására Veszpremi falai között nagy díszet fog tartani. A díszlős fővendője Hornig Károly báró biborospók, ki a miniszteriumok képviselői és a szonokokok is vendéül látja. Az ünnepi szónok Hornig Károly báró, Apogányi Albert gróf, Berzevicsy Albert dr., Rakosi Jenő lesznek. Az ünnep rendezésének elen Övári Ferenc dr. képviselő áll.

A Bolgár Vöröskereszt-egylet támogatása. Herost Geza alispán annak közlése mellett, hogy a Bolgár Vöröskereszt támogatásának céljaira a járási főszolgabírákat egyidejűleg gyűjtés megindítására hívta föl, felkéri a törvényhatóság bizottság tagjait, hogy gyűjtési akciójainak eredményét tetzés szerint bármily csekély összeggel támogatni s a B. Vöröskereszt-egylet javára szánt adományukat hozzá melőbb beküldeni sziveskedjenek.

A szabómesterek orsz. szövetsége elhatározta, hogy a munkások drágasági pótlék iránti kérelmét teljesíti. A budapesti ferfiszabómesterek március 1-jétől 25 százalékos pótlékokat fizetnek munkásaiknak, — persze hogy a teins publikum zsebéből. — Node a belügyminiszter is megengedte, hogy a patikusok 1916. apr. 1-től kezdve további intézkedésig a receptek arához a patikus munkálatait díjnak 20 százaléki hozzászámíthatassák. Már most aztán akár lesz drágább a bugyogó, meg a patikaszer, azért mégis megéltük hőtig. — Bécstől méltóztattak minket értesíteni, hogy az osztrák kormány a magyar kormányval egyetértően szigorúan ragaszkodik a zsír és a szalonna maximális arához és esetleg rekivárlni fogják az élősertést.

Polgáriskolánk hazafias ünnepelye amit előre megirtuk, kitűnően sikerült. Nem is tudjuk kiemelni az egyes szereplőket, mert igazán jól játszott valamennyi. Mégis elismerés illeti meg Kemesi igazgatót, ki minden szépet és nem-sért lelkesülő feleségével együtt az éjjelt is napfélla tevé fardoztak az előadások sikeréért. Dicsőret illeti valamennyi szereplőt pontos készütségükért, de még meg kell dicsérnünk Szalay Lajos borbély és fodrászt, ki a maszkerosokat olyan találaton és sikeresen teljesítette. Az előadások mint halljuk, tekintélyes számú jövedelmeztek a Czeldömölki járási rokkant katonák alapja javára.

Az iparos temetkezési segélyegylet céljaira a Kemesesaljai Köz. Hitelbank 20 K t adományozott, melyert köszönetét nyilvánítja az elnökség.

Halálozás. Az a bbbi gyászjelentést vetők: Faisz és vámosi Anyós Laszlóné szüli. Koltai Vidos Mária ugy a maga, mint az egész rokonság nevében fájdalommal megtört szívvel tudatja egyetlen fia és rokon faisz és vámosi Anyós Miklós nek elele 43-ik éveben hosszas és kínos szenvedés, a halotti szentség ké ajtatos felvétele után f. évi március hó 15-én történt gyászos elhunytát. Boldogulnak hült teleme f. évi. marc. 17-én d. u. fél négy óraker fog a róm. kath. vallás szertartása szerint Mer-evathon beszélteteni és ugyanott a család sírholtban örök nyugalomra helyeztetni. Az emegtelő szentmise-aldozat f. évi március hó 16-án reggel félnyolc óraker fog Czeldömölkőn a plébánia templomban a Mindenhatónak bemutatottai, Czeldömölki, 1916. március hó 15-én. Örök világosság feyveskedjék neki! — A megboldogult súlyos betegségét a harctérén szerezte. Hosszabb ideig kórházban harcolt majd megszökött, meg is operáltak. Sajnos, a legfogdosabb apolás is hiábavaló volt. A hős halála előkele és kiterjedt rokonságot borított mélyegyes gyászba.

A verduni nagy támadásra nem voltak a franciak elkezdve; nem is számítottak a nemetek offenzívájára. Csak akkor eszméltek, amikor elkezdődött Donamunt erőssége ellen a legnagyobb, legerősebb tüzserégi támadása a világháborúban. Ez a tüzserői harc — mondja egy magyar honvédszázados, aki most hazá Verdunból — fölfülmója a kezdetek. Hogy milyen harosa volt, arról mi sem beszél jobban, mint az, hogy a minddig vitéz, kitűnő és elszant francia katonák az első neygedóra munka nagyobbira megörültek; kiindulva alkukból és fegyvertelenül, atkozodva rohantak felénk, míg egy gránát-szilánk el nem haragudta őket. A lözet a tüzserégek csak egy része zúdította az ellenségre, a másik már Donamunt erősségének műveit ágyazta. Delután két óráig tartott ez a pokoli tűz. Ekkor rohamra mentek a brandenburgiak. A franciak elkecseredetten vedeltek. És kifejlődött a világháború legborzalmasabb kivilusája. Utolsó százig fölkoncoltattak maszákat, de hiába, d. u. 5 kor Verdun kulcsa nemet kézen volt. Verdun este nemcsak a francia frontot gyöngyölné föl hanem egyenesen Franciaország szivet: Párist fenyegetné.

Köszönetnyilvánítás. A Kemesesaljai Köz. Hitelbank f. évi rendes közgyűlésében szives volt meemlékezni a czeldömölki evang. nőegyletről is, — 50 koronát ajándékozva az egylet jötekuoy céljaira, mely kegyes adományért halás köszönetét fejezi ki a czeldömölki evang. nőegylet elnöksége.

Gazdák figyelmébe. A gazdák sziesseinek kukorica-vetőmag szükségleteiket a jegyzők útján évi időben — az ár lefizetése mellett — megrendelni, hogy a rendezést és a pénzt április 15-ig az ellenőrző-bizottság Budapestre a Mezőgazdák Orsz. Szövetségének megküldhesse. Buza és árpa vetőmag már nem rendelhető meg, de most már zab sem

Egy cipőgyár háborus mérlege. Látom, látom, a mi érdemes cipésziparosaink mennyit küzdenek a mindennapi kenyérért. Sőt tudom, akárhány ügy, mint más szakkbéli iparosunk itthon hagyván családját, — ömaga szent lelkeséggel sietett hadbáruonolni. És mikor mi itthon a lábbeli drágasága miatt vakarjuk ott is, ahol nem viskelt és már szinte magunk előtt képzeljük kopogni a fap cipős és fapapucos hősököt: tagra nyílik mind a két szemünk, ha olvassuk a Moskovits cipőgyár most közzétett háborus mérlegét, amely a bőrfőldolgozó ipar fenyes jövezetéről tesz tanulságot. Egy iparagunk így nagyarányu prosperálásán (virulásán) sajnós, nem örövendünk, mert az örömet zavarja a lábbeli hiánytalan ára. A Moskovits (Hungaria) gyár 60 ezer koronára lebelezett részvény-tőke és 300 ezer K elöbbségi részvénytőke mellett 235.997 K tiszta nyereséggel, azonkivül átmeneti tétel gyanánt önköltyve 79063 K nyereséggel tüntet föl. A bruttónyereség 1.970.634 K-t tett ki, amiből az árun és gyártáson szerzett nyereség 1872.954 K-ra ragult. A megelőző év nyeresége 70.504 K volt. Eruekes adat az is, hogy a ke-z, felkész és nyersarukészlet több mint egy millió koronát képvisel. Kell-e ehhez magyarázat, milyen tisztelt publikum ez érdemes vargák, cipészek?

A 18 évesek összeírása és sorozása, valamint az 50 éven auli orvosok összeírása tárgyában kormányrendelet jelent meg, amely a hatóságok közhírre tesznek. A belügyminiszter elrendelte a mentési ügy orszagos szervezését is. (Szombathelyen a fúzfoltóság a maga kebelében szervezett egy önkentes mentőegységet, amelynek vidéki városokban aligha van párja.)

Jelenlét egy hagyaték tárgyalásán már egy pár éve történt, hogy egy tárgyazon egy özevgyasszony ügyvédje, L. Gy. dr. keményen kifakadt G. M. miniszteri tanácsos, mint a kiskorúak gyámja ellen, mondván: »A gyám a kiskorúak vagyonaát hűtlenül és önkényesen kezeli és a legkisebb öszzeget sem látam nála biztonságban. — Pör lett a dolgból. A bpesti járásbíróság bec-ületsértés miatt 700 K büntetésre ítélte az ügyvédet, a főbbvíteli bíróság ma ezt az ítelet megsemmisítette és az ügyvédet fölmentette, mert ő tárgyaláson használta a pánsz tárgyavott kifejezéseket, ezért pedig őt megbüntetni nem lehet.

Durazzo. A bmbia főikikötője, mely ös- idők óta fogva fontos pontja volt az Adriakeleti partjának. Cezár és Pompejus itt két döntő ütközetet vívtak. A római birodalom fölőslása után változatos sorsa volt Durazzonak. A 11 dik és 14 dik században egy kis hercegséget alkotott. Durazzo, melyet az olaszok neveznek így, az albánok Durrës-nek, a szerbek pedig Draz-nak neveznek, első tekintetre nem teszi egy szekváros impresszióját. Szegénységével és szennyjével egy kisebb török vidéki várossa emlékeztet. Mindössze 7.000 lakosa van, köztük 1500 cigány. Az erődtése egy omladozó kőfalból áll, melyet a régi város romjainból építettek; a beépített köztömbökön római, sőt bizánci föllírás is olvasható. A városnak több mecsetté átalakított régi temploma, a katolikusoknak plébániájuk van; az érsekük azonban nem itt lakik, hanem Delbinistében. Az ortodoxoknak is van templomuk. A rómaiak uralkodása alatt a város Dyrrhachium nevet nyerte. Cicero itt élt száműzetésben. A törökök is bírták, előbb azonban egy ideig az Anjouk. Régi templomai és egyéb épületei a 345-diki földrengés alkalmával részint különböző háborúkban teljesen elpusztultak.

Köszönetnyilvánítás. A Kemesesaljai Köz. Hitelbank 25 K-t adományozott a köz-, polg. fiúiskolai »Ifjusági segélyalap« javára. A polg. isk. igazgatósága ez adományért halás köszönetét fejezi ki.

Innen-onnan. »Külföldre!« — ez volt a jelszó. Nagy részben magyarok hízaltak Olaszországot is; nemcsak az olasz terményekért adtuk milliárdokat, hanem oda hordtuk pénzünket az üdülő-, fürdő- és mulatóhelyekre is. Lám, most már tudja a talján, hogy mit jelent neki például a vitagszerte híres paradicsomi *Riviera* második háborús tele. Nizzában fizetesképtelenné lett az európaszerte ismert Hotel des Anglais. Rivirében az 1914. évi szezon végén bezártak minden vendéglőt és villát. Riviera egyetlen nagy kórháza változott és ahol előbb szűfő volt a jövedv, a nevetés, most a gyász és fájdalom lett urra. A községek az egész partvidéket a külföldi pénzére számították s mind azon versengtek, hogy pompás kastélyokat és szép sétányokat alkossanak. Ezek a régi idők elmúltak. — A nyulati tarceteren gyakran voltak március első felében hózivatarok; sőt 8-an és 9-en Berlinben is 40—50 cm magas hó borította az utakat. — A Verdun körül folyó vízágrázó harcok egyik színtere a Woivre-sík, amely a Mosel és a Maas között terül el. Egy igazi Állód. Valamennyi falu az ország mentében épült; a házak kődarabokból épültek, szégyesek. A falaj sok helyütt mocsaras, mert az alsó földréteg nem eresztí keresztül a vizet, de ezen levezető művekkel a legtöbb helyen segítettek. Gyönyörű ez a vidék különösen tavasszal és nyáron. — A porosz képviselőházban indítványt nyújtottak be, hogy az államkormány a berlini egyetemen rövid időn belül tanszéklet létesítsen a magyar nyelv és irodalom számára. — Bécsből jelentették, hogy Magyarország és Ausztria és Országok között megkezdtek a rokkantak kicserélését; hetenkint egy vonat, majus közepéig kezdve hetenkint négy vonat indítását határozták el. — A venereus betegség utján a polgári lakosságot és a hadsereg egyenlő fenntartó vezetőlelem elhárítása érdekében a belügyminiszter körrendelettel intézkedett a prostitúció gondos, agésségrendőri felügyelet, ellenőrzése, a mulatóhelyek korai zárásiának megállapítása és a kórházi kezelésre szoruló betegek kórházba való felvétele iránt. Ujabbán arra való tekintettel, hogy az intézkedések végrehajtásának sikere a katonai és a polgári hatóságok egyetértő közreműködésétől függ, a belügyminiszter utasította az illetékes hatóságokat, hogy a katonai hatóságokat mindenben támogassák. Nagyjelentőségű a közös hadügyminiszternek és a honvédelmi miniszternek az a rendelkezése, hogy e betegségben szenvedő katonák hazabocsátásuk előtt katonai kórházban gyógyításuak és hogy azokat, akiknek baja még későbbi gyógyítást is igényel, az illetékes egészségügyi hatóságnak bejelentésük hazatérésük alkalmával. — Egy nagytekintélyű török államférfi nyilatkozata: »Legelső dolgunk lesz a háború befejezte után, hogy nyelvünket megtisztítsuk a felesleges arab elemektől, melyek az egész nemzeti jellegéből kivetkőztették. Nincs szükségünk a kölcsönkért arab szókra, melyet a nép maga nem ért. Törökök vagyunk és törökök akarunk beszélni. Különbözik ezen a mai nyelvünkön hiába írunk és hiába beszélünk, a nemzet művelődésének abból semmi haszna sincsen, mert mindössze a birodalomban csak pár száz ember érti. Utána következik majd a mohamedán vallás reformációja. Nemzeti vallásunk van szükségünk, amelyben egyetlen olyan tétel sem lehet többé, amely akadályt egy magasabb fokú műveltségnek. Harmadik célunk az, hogy minél többet tanuljunk Európától, nemzeti jellegünk fenntartása mellett. És itt legközelebről magyar fajtásterveinkre számítunk, akik műveltségükben teljesen európaiak lettek, anélkül, hogy fajtájukból bármit is veszítettek volna. Szívesen látjuk őket, mint mestereinket a kulturában s követni akarjuk az ő példájukat...«

Államsegély. A m. kir. kereskedelmi miniszter az 1915—16. iskolai évre 350 korona államsegélyt utalt ki a jánosházi iparosnaiskola részére.

A falusi életet fejleszteni kell. Egyik vidéki gazdálkodó előfizetőnk írja nekünk a következőket: Egy időben, még a háború előtt, több faluban megalakították a gazdaköröket és néhányszor a »fólvásó urak« meg is fordultak azokban. Egy-két községben, értesülésem szerint, a gazdakör működik is, már ahol t. i. a vezető urak komolyan fogták föl a dolgot. De a legtöbb faluban csak szalmaláng volt az egész. Pedig hát ha valamikor, éppen most kellene már a falusi gazdaköröknek foglalkozniuk a földmives gazdak és az itthonmaradtak ügyével. Az erőket kellene egyesíteni, a társadalmi és gazdasági kérdéseknek egyesült erővel való megoldása céljából volna szükséges a gazdaköröknek működése. Most van az ideje a tömörülésnek! A mezőgazdasági termelés szervezni kell, de nem olvasókönyvekből való fölolvással hanem tettel. N. F.

Vetőmag burgonya-kiosztás. A Dukán levő löszaportó telepről három vagon Woltzmann burgonya kerül kiosztásra és pedig 20—20 m. mázsás mennyiségben. Egy termelő tehát ennyit kaphat abban az esetben, ha arra kötelezi magát, hogy a burgonyát arra alkalmas földben elülteti és majdan a termésből a kapott 20 m. m. visszaadja és a mennyiben a földmívelésügyi miniszter szakközege — a burgonya termelési szaktanár — kívánja, további 60 m. m. 6 korona egység árban átad. Felhívotnak mindazok, akik ebből a burgonyából (krumpli) kapni akarnak, hogy az előzetesen aláírandó kötelező nyilatkozat végét a vas megyei gazdasági egyesület igazgató titkárahöz Szombathelyre forduljanak. Megjegyzendő, hogy egy termelő 20 m. m. sem többet, sem kevesebbet nem kaphat.

Gyermekkertek a községekben. A Felső Magyarországi Közművelődési Egyesület elnöksége megkezdte a működési területéhez tartozó vármegyék egyházi és politikai hatóságait, hogy hatóságaink területén lehetőleg sürgősen szervezzék meg a háborús gyermek-kerteket, amelyek a társadalom minden újabb megterhelése nélkül megadják a családanyaknak a lehetőséget, hogy a harcúterén küzdő férfiak helyett családjaiknak és mindnyájunknak a megérintés fölöttéteit megszerezhessek, A F. M. K. E. elnöksége megintzetteltesnek venné, ha ezt a tervet a testvérközművelődési egyesület és a működési területén kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai is magukéva teünek. — Amidőn ezt a szép és nemesesü tervet mi is figyelembe ajánljuk, egyben felhívjuk a községek előljáróságait arra is, hogy a **községi faiskolákban** a nagyobb növendékek rendszeres oktatást nyerjenek s különösen most a kerti földet lehetőleg kihasználhassanak.

Adományok. Korházak és üdítőknek az elmúlt heten a következő adományok érkeztek: Fodor Ilonka, Somogyi Margit, Hanzsér Jolán, Ruzsa Zsuzsi gyűjtése Alsóság községben: 348 tojás, 37 kg. liszt, 27 kg. bab, 1 1/2 kg. füstölthús, 1/2 kg. cukor és 14 K 60 fillér, Tiborcz Józsefné Kemenesszentmárton 1 zsák burgonya, 20 tojás, Czinder Antalné (Yönöczk) 20 K, Deutsch Gyuláné 30 K, néhai Gersey János vonatfékező-koszorume gyváltási díja Czelldőmők állomás-beosztottjai 36 K 30 fillér. Gyömöréy György (Inta) naponta 10 l. tej.

Hadisegélyrevizió. Megirtuk, hogy a hadisegélyek kiosztása körüli panaszok megvizsgálására bizottság szall ki a járási székhelyeken. Mint értesülünk, a czelldőmölki járásban március hó 27-én kezdik meg a revizió tárgyalásokat, amelynek sorrendje még e sorok írásakor nincs megállapítva.

Ujabb betörés. A simonyi hegyben ujabb feltörték a többek között Kiss János nagysimonyi-i kantortartó pincéjét, s miután barollományát tetemesen apasztották, pálinkájával és az ott levő gyümölcsével odedballottak. A jelek arra vallanak, hogy ott is muszka foglyok garzdálkodtak.

A jegyzők és a Nemzet Háza. A községi és körjegyzők Országos Középponti Egyesülete Budapesten az Augusztia-alap bizottságával együttesen Kálmán Gusztáv titkos tanácsos elnökölete alatt tartott ülésén megalakította a Nemzet Háza községi propaganda-osztályát. Morvay János mezőkövesdi jegyző (elnök) ezeket mondotta: »A jegyzők testtel, lélekkel állanak a Nemzet Háza mozgalma mellé és noha a háború munkával túlterheli a jegyzői kart, ezt a hazafias munkát a legnagyobb lelkesedéssel vállalja. Mindent elkövetünk, hogy a Nemzet Háza mint legelső rokkant intézmény menél előbb létesüljön. A nemzeti mozgalomhoz bizonyára hozzájárul Magyarország minden községe mint erkölcsi testület is és minden községnek lelkes, hazafias polgársága.« Az értekezlet azután elhatározta, hogy a propaganda-osztályt kibővíti a vármegyey jegyzőegyeületek elnökeivel. Bejelentették végül, hogy a Nemzet Házának már hatszáz ezer korona tőkeje van.

A közs. polg. fuiskola tanulói által rendezett hazafias ünnepély összes bevétele 521 K 96 fillér. Felülfizettek: Pfeiffer Ottó 20 K-át, airtas neküldi borítékban 10 K, dr. Bisziczky András, Hollósi Rupert, dr. Király János, özv. Szőgyény-Marich Ferencné Gorcey grófnő 10—10 K, Berzsenyi Dózsa 8 K, dr. Pietnits Ferenc 7 K, Deutsch Gyuláné, dr. Hethéssy Elek 6—6 K, Göttmann Bódog, Hubert Samu, Röh Pál, Tóth Gábor, Weisz Kálmán 5—5 K, Bisziczky Ödön, Gretcs Józsefné, Prinz Ferenc, Weiler Gáspár 4—4 K, dr. Balassa Jenőné, Honig Samu, Kovács Sándor, Pálóvits József, Spitzer Adolfné, Spitzer Jozsefné, Lindl Valéria 3—3 K, Bán János, Blettler L. Pál, Draveczky Arpád, Horváth János, Loránth Gyula, Málnásy Antal, Németh Károly, Somogyi Aladár, Somogyi Kálmán, Pernecky Sándor, Adorján Dózsa, Pálinkás Géza, Stengl János, Szalay József, Udvarszky Sándorné, k. Vidos Dániel, Vidos Józsefné, Smedligniz Sándor, Vadóc Sándor 2—2 K, Szabó József 1 K 50 f, Varga György 1 K 20 f, Banóczzy István, Berdál Istvánné, Bajtós János, özv. Cser Lajosné, Deli Józsefné, Hanzsér Elekné, Hanzsér Lajosné, Herzfeld Mórné, Kiss Sándor, Módos József, özv. Nyulász Istvánné, Szarka János, Rosta János, Takács Jenőné, özv. Tompa Sándorné, Veisz N., Zsigmond Pál 1—1 K, Klavidič Lajos 70 f, Agoston István, Magas Lajos 60—60 f, Smedák Ferenc 50 f, Keresztessy Istvánné, Rudi Istvánné, Németh Ferenc, Szóka József 40—40 f, Göcse Sándorné 30 f, Almási Jánosné 2 K értékű kasszapapirt.

Köszönet. A czelldőmölki Kat. Leányegylet halas szívvel köszöni a néki ajándékul juttatott 20 korona kegyes adományt, amelyben a Kemenesaljai Közgdzdasági Hitelbank az idén is részeltette az egyletet.

Vadházasság és hadi-segítség. Amikor az állam a hadbavonultak családjaiknak hadisegítségét utalt ki, igen sok asszony, akik vadházasságban éltek a hadbavonultakkal, törvényes feleségnek adtak ki magukat s fölvettek az őket meg nem illető hadi segítségét. A rendőrség egész sereg-lyen asszonyt tartóztatott le, kiket az ügyesség csatlással vádolt meg. Így került a vádlottak padjára Gecse Ilésné is, aki a ferje már 15 évvel ezelőtt elhagyott és akit több mint tíz év óta a legboldogabb közp. háztartásban élt egy hadbavonult-géppással. Minden ismerős a géppes feleségének tartotta s ezért amikor a hadi segítségre jelentkeznie kellett, restellte bevallani, hogy nem törvényes felesége a géppesnek. Így 383 korona-hadi segítségét vett fel az előljáróságtól. A bíróság csak a hadi segítség ügyében kiadott miniszteri rendeletben meghatározott kihágásban mondta ki vétkesnek s ezért nyolc napra elzárásra ítélte. A tábla most megváltoztatta ezt az ítéletet és az asszonyt egy hónapi fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

Apró hírek. Hazay Samu honv. miniszter legutóbbi rendeletében nagy elismeréssel szól a magyar tanítók háborús munkájáról. A fronton és a front mögött lelkes kötelességtudás jellemzi a magyar néptanítókat; ezért a bevonult tanítók mindannyian jogosítottak az önkéntes karposzomány viselésére és hadapródi és tisztai előléptetésre tarthatnak igényt, sőt föl is hívja a rendelet a parancsnokságokat, hogy az előléptetésre érdemes tanítókat terjeszték elő kinevezésre. — Monarchiánk is hadiállapotban van Portugáliával, ami már most nem igen fogja zavarni a vizet. — Március 12-dikén volt. Mózes próféta és törvényhozó halálának évfordulója, amely alkalommal az izr. imaházakban istentisztelet tartottak. — Országunkban, Belgium és Franciaország területén, Szerbiában, Montenegróban, valamint Albániának 2/3 részében az antant 450 ezer □ km. területet veszített; területnyereségünk tehát több mint egész Magyarország 280 ezer □ km. területének másfélszerese. Ezzel szemben az európai harc-tereken az antant területnyeresége. (8500 □ km.) kisebb, mint Torontó megye 9500 □ km. területe. Itt azonban nem vittük tekintetbe az antant javára a törökök területvesztését és a gyarmatok elrablását. — A háborús helyzetet más országokban is kibaszalják egyes tekintetben emberek. A szó szoros értelmében koldusokból lesznek a milliomasok. Grácból jelentik, hogy egy németbirodalmi alattvalót, Mirling nevű büntetett előéletű egyén csalás miatt eltoloncoltattak; de ismét vízszatart hamis néven. Ezelőtt két évvel három hónapos szobája bérét sem tudta kifizetni, most meg maga büszkén jelentette ki, hogy börtönzettekkel több mint félmillió koronát szedett. A bíró megjegyezte, hogy ezen csodálkozik, hisz másoknak még cipőjük sincs. Erre a szemtelen ember következő szavakkal felelt: Nekem egyedül nem lehet ezt szememre vetni! Ha kell megnevezek több tucat embert, akik börtönzétítő-kereskedéssel foglalkoztak s akik háboru előtt koldusok voltak, de háboru alatt milliomasokká lettek. — A kormány fölhatározta a pénzügyminisztert arra, hogy a pénzügyöröszeggel fölkuatathassa és lefoglalassa az elrejtett, eltitkolt vagy be nem jelentett cukorkészletet. — Bretagnét tudvalevően valamikor a franciák hódították meg. E tartomány népének jó része még ma sem tud franciát és ősi breton nyelven fohászokidk Istenséghez. Nyelve ugyan hat dialektusra (szójárársra) szakad ugyan, de a negyedik milliányt elyagott ember ma is hűségesen együtt érez.

A mai világháborúnak egyik legnevezetesebb eseménye a Lovcsennek hősi seregeink által történt elfoglalása. Az antant-hatalmakat valóságos megdöbentette, de legmelyebben Olaszországot sebezte meg, mert nagy fortélyal előkészített adriai terevei egy-szerre ködként szétfoszítottak. Milliákat fektettek be az olaszok dalmát iparvállalatokba, hogy Dalmáciát gazdasági és politikai érdekkörükbe vonják. 1905 ben megalapították az Antivári-társaságot, mellyel Montenegró gazdasági életének vezetését akarták magukhoz ragadni. Albániában minden titkolódzás nélkül készítették elő a talajt jövő terveik számára. Adriai és balkáni politikájuk esucs-pontjává azonban Valona megszerzését tették, mert ugy gondolták, ha Valona olasz kézbe kerül, úgy Triest és Fiume egy mare klauzumban (zárt tengerben) megszűnt tényező lenni. És ime egy napon hős katonáink a bevehetetlennek vélt Lovcsenne föltűzik lobogóikat s ezzel az Adria keleti partján és a Balkánon semmivé vált az olasz presztizs. Mert a Lovcsen-elfoglalásával a Bocche di Cattaro a földkerekség egyik leghatalmasabb hadkikötője s tengereszetűnknek bevehetetlen-flottabázisa lett. A Bocche stratégiai jelentőségén kívül kereskedelmi tekintetben Montenegrónak és északi Albániának legfontosabb gőcpontja.

Fölvívjuk a figyelmet a Bocche paratlan természetű szépségeire és kedvező éghajlatára. Üdülünk és turistáink, akik eddig az olasz és francia rivierát látogatták, ide jönnek a napsugaras dalmát tengerpartra.

Az ajándék. Hogyha a pince, a borbélylegény, az inas, a kocsis borraivalót, a szobaleány, a szolgáló, a szakácsnő tüpénzt vagy szappanraivalót fogadhat el, azon nem lehet csodálkoznai; amde ha *tiszvisező* fogad el a felektől ajándékot, legyen az az ajaudek akár pénzbeli, akár barmfő, malac, vagy barmiféle árucikk, azon *mindenki megütözik*. Fischer Sándor szabadszállási állomás-főpökök harmadéva a kecskeméti ügyészség azzal vádoitja, hogy a számitó felektől ajándékot fogad el s aki nem ad neki ajándékot, annak az árúját nem továbbítja kelő időben. A kecskeméti törvényszéken, mely első fokon tárgyalta az ügyet, a vádott azzal védekezett, hogy a vasúti szolgálati rendartás szerint ajándékot szabad elfogadnia s csak követelnie nem szabad. A törvényszék fölmentő ítéletet hozott. A Bpesti kir. ítőtábla más véle-ményen volt s vádottat vesztégetes vétségeért hat hónapra fogházra és hivatalvesztésre ítélte. A mult héten tárgyalta az ügyet a Kúria első büntető-tanácsa, mely a tábla ítéletét megváltoztatta s a vádott büntetését 300 K pénzbüntetésre szállította le. Tehát ugy a tábla, mint a kuria ítéletéből az következik, hogy az ajándék elfogadása büntetendő cselekmény.

A Szombathelyről d. u. 2 óra 58 perckor Csornára és Pozsonyból reggel 7 óra 9 perckor Szombathelyre induló vonatjárókat megszüntették. — Március 10-ig a franciák háborús vesztesége holtak, sebesültek, eltűntek- és foglyokban összesen 2 millió 500 ezer ember, az angoloké pedig csak 600 ezer.

Monnyit ér egy katona? Egy angol közgazdasági folyóirat (persze angol ésjárársal) kiszamította, hogy abban az esetben, ha a háboru két évig eltart, vagyis az 1916. évi julius hóban véget ér, az emberiség keresz-számával 250 milliárd frankkal lesz koldusabb. Az egyes ember tőkeértékét ugyanaz a forras 15.000 frankban állapítja meg, ugy, hogy az ember évi keresetét hétszeresen számítja. Eszerint a háboru okozta embervesztéség maga is 25 milliárd frank tőkére rugna.

Kiadó: Dinkrege Nándor.

Bérbeadó ház.

A Czeldömölkön Árpád-utca 29. sz. a. villaszerűen épült lakóház, mely áll 5 szoba, fürdőszoba, zárt veranda, mosókonyha, pince, padlás és egyéb mellék-helyiségekből s amely épület felvan szerelve házi vízvezetékkel, villanyvilágítással, kertje parkirozott, a z o n n a l b é r b e a d ó.

Érdeklődőknek felvilágosítást ad Bánóczy István adóhivatali ellenőr ur Czeldömölkön.

SUKORAY ELEK

Szentgotthárd nagyközség főjegyzője.

Gőzfürdő Pápan

urak részére reggel 6 órától
pénteken, szombaton és vasárnap,
hölgyek részére h é t f ő n
egész nap nyitva.

Kádfürdő a hét minden napján használható.

Háboruban is gondoljunk szőlőinkre!

Kifogástalan, gyönyörű szép, kétéves gyökeres szőlőoltványokat, hiányok pótlásához, vagy új telepítéshez szállít kicsinyben és nagyban, postán vagy vasuton az országban elsőnek ismert

„Milletep“

N a g y ó s z.

Ugyanitt olcsón kaphatók:

Portalis, Monticola, Arramonrupestis, Murveder és Berlandieri sima és gyökeres alanyok.

Ablak-virágrács

ládával.

Nyitott udvari veranda (Lusthaus).

Czement virág-állvány,

Viráglepcső állvány,

Bőrgarnitúra,

költözködés miatt azonnal olcsón

eladó.

Bővebb értesítés nyerhető lapunk szerkesztőségében.